

DZIENNIK POLSKI

Sobota, 27 lutego 2010 r.

Strategia, którą warto przyjąć

Andrzej Jajszczyk*: POLEMIKA

Mimo konstytucyjnego zapisu o bezpłatnych studiach wyższych, udział studentów płacących w Polsce za swoją edukację wynosi aż 58 proc. (dane z 2008 roku). Opłaty te wnoszą zarówno osoby studiujące na uczelniach niepublicznych, jak i prawie 35 proc. studentów uczelni państwowych, studiujących w trybie niestacjonarnym.

Co gorsza, są to w większości studenci z biedniejszych rodzin, często ze wsi lub małych miasteczek. Nie dość, że ich rodzice płacą czesne za własne dzieci, to również finansują z płaconych przez siebie podatków studia bogatszej młodzieży w uczelniach państwowych. Dlatego też z dużym zaskoczeniem przeczytałem tekst pana posła Józefa Zycha („Dziennik Polski”, 18.02.2010) pochylającego się z troską nad propozycjami dotyczącymi odpłatności za studia zawartymi w strategii opracowanej przez firmy Ernst & Young i Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową oraz grono ekspertów z wyższych uczelni.

Pan poseł Zych zarzuca autorom strategii chęć naruszenia Konstytucji przez wprowadzenie opłat za studia dla części studiujących. Biorąc pod uwagę, że w wyniku wprowadzenia rozwiązań proponowanych przez krytykowaną strategię ma się w Polsce kształcić bezpłatnie ok. 70 proc. wszystkich studiujących, wobec 42 proc. studiujących obecnie, ostre słowa pana posła wydają się niezrozumiałe. Dziwne, że jednocześnie nie grozi on zaskarżeniem do Trybunału Konstytucyjnego obecnie obowiązujących ustaw, nie wspomina też wcale o drugiej przygotowanej ostatnio strategii, tzw. rektorskiej, w której postuluje się wprowadzenie powszechnej odpłatności za studia.

Strategia, której jestem współautorem, wychodzi z założenia, że jak najwięcej osób powinno studiować bezpłatnie, ale jednocześnie przyjmuje do wiadomości, że nasze państwo (podobnie jak większość innych) nie jest w stanie sfinansować studiów dla wszystkich z pieniędzy podatników. Dlatego też proponujemy system, który, na podstawie wyników matur, czy postępów studiowania, będzie dawał szansę na bezpłatne studia ogromnej większości młodzieży. Dodatkowo stwarzamy możliwość studiowania, nawet tym słabszym, ale już za własne pieniądze.

W strategii budujemy też system finansowania uczelni, który w perspektywie kilku lat dwukrotnie zwiększy nakłady na jednego studenta, nawet przy utrzymaniu przez państwo obecnego poziomu finansowania szkolnictwa wyższego. Polepszy to niewątpliwie jakość studiów i obniży dodatkowe koszty, które ponoszą słuchacze nawet studiów bezpłatnych. Co więcej, biorąc pod uwagę potrzeby biedniejszej młodzieży, szczególnie ze wsi i z małych miasteczek, strategia postuluje znaczne

zwiększenie stypendiów socjalnych, przez przesunięcie na nie środków publicznych z obecnie istniejących stypendiów naukowych. Te ostatnie będą nadal istniały, ale zakładamy ich fundowanie wyłącznie ze środków niepublicznych, przez instytucje i osoby prywatne. Proponujemy też, by przydzielenie stypendiów socjalnych przeniesiono z uczelni do lokalnych samorządów, które na ogół lepiej znają sytuację materialną studentów i ich rodzin. Kandydaci na studia będą mogli starać się o promesę stypendium socjalnego, które zacznie być wypłacane od razu po rozpoczęciu studiów. Strategia proponuje też ułatwienia w uzyskiwaniu pomocy zwrotnej (kredytów).

Nadrzędnym celem omawianej strategii, której pełną treść można znaleźć na stronie <http://www.uczelnie2020.pl/>, jest podwyższenie jakości szkolnictwa wyższego w Polsce, zarówno w obszarze kształcenia jak i badań naukowych, a także lepsze ich dopasowanie do potrzeb młodzieży, kraju, regionów i gospodarki. To zadanie ogromnie ważne, ponieważ będzie w dużej mierze decydowało o jakości naszego życia, jak i pozycji naszego kraju w świecie. Szkoda, że niektórzy krytycy strategii opierają się na wyrwanych z kontekstu komentarzach, zamiast dokładnie przyjrzeć się proponowanym rozwiązaniom.

*Prof. Andrzej Jajszczyk z Katedry Telekomunikacji AGH jest ekspertem zespołu z firmy Ernst & Young i Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, który przygotował, na zlecenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, strategię rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce.